

50 jaar Gibson ES-335

Een **ICOON**
voor iedereen

1967 ES-355 met Vibrola staartstuk



De Custom ES-335 is tegenwoordig de 'standaard' 335

De Gibson ES-335 stond vaak in de schaduw van solidbody's als de Les Paul en de Stratocaster, maar de introductie van dit veelzijdige instrument was vijftig jaar geleden een mijlpaal in de historie van de elektrische gitaar.

door **Dave Burrluck**

Tijdens de hoogtijdagen van Cream speelde Eric Clapton o.a. op een 1964 ES-335

Midden jaren '50 veranderde er veel in de Verenigde Staten en bovendien in een razend tempo. Een traditionele gitaarfabrikant als Gibson had moeite om bij te blijven. De firma had de elektrische gitaar omarmd, maar aan rock 'n' roll waren ze nog niet toegekomen – laat staan aan een succesvolle elektrische solidbody. De ontwikkeling van de Les Paul ging met horten en stoten en in 1955 werd het model overvleugeld door de goedkopere Les Paul Junior, die het jaar daarvoor was gelanceerd. De massieve Junior was de bestverkopende elektrische Gibson in 1955 en alleen de *fullbody* ES-125 zonder cutaways kon zich beroepen op grotere verkoopaantallen (in 1953). Deze twee modellen illustreerden Gibsons elektrische dilemma: de botsing tussen een oude en een nieuwe cultuur waaraan de populaire muziek onderhevig was, het conflict tussen een vooroorlogse archtop uit de jazz en die vervloekte nieuwe massieve plank die in de rock 'n' roll werd gebruikt.

Fender begon in de naoorlogse jaren met een schone lei, maar Gibson kwam uit een snel verdwijnend tijdperk. Naarmate de *fifties* vorderden werd de onzekerheid over wat er in het verschiet lag alleen maar groter. Achteraf gezien was er één jonge gitarist die het licht had gezien: Les Paul, een grote ster met virtuoos gespeelde en opgenomen hits. Met zijn beroemde 'Log' – een massief middenblok met holle vleugels die aan een archtop deed denken – legde hij in 1941 de basis voor de volledig massieve elektrische gitaar die Gibson met vallen en

opstaan in productie nam, maar ook voor een van de meest succesvolle ontwerpen ooit: de ES-335.

Een kwestie van volume

Het versterken van een grote holle archtop was een problematische aangelegenheid. De eigenschap die zorgt voor akoestische projectie – een grote klankkast – bleek precies wat je niet nodig had met elementen en een versterker. Gibson bouwde het merendeel van de naoorlogse elektrische gitaren van gelamineerd esdoorn zodat "je weinig last had van het klankkastgeluid", zoals Gibsons directeur Ted McCarty het formuleerde in het boek *Gibson Electrics: The Classic Years* van A.R. Duchossoir. "Een al te grote body hadden we niet nodig, dus we maakten de klankkast minder diep en versterkten tegelijkertijd de structuur van het instrument. Ik weet niet meer waar het idee vandaan kwam... of wij een model van een kleine bouwer onder ogen kregen of dat het idee uit de verkoopafdeling kwam." Hoe dan ook, de 'thinline' was geboren.

De eerste thinline die in forse aantallen werd geproduceerd was de ES-225T met enkele cutaway uit 1955 (een jaar later gevolgd door een uitvoering met twee elementen), hetzelfde jaar als de duurdere en zeldzamere Byrdland. De bodydiepte aan de randen (1,75 inch, zo'n 4,5 cm, ongeveer hetzelfde als een Les Paul Junior) was aanzienlijk minder dan die van de gewone Gibson hollowbody's (3,75 inch, zo'n 8,5 cm). Het jaar daarop kwamen er meer thinlines bij: de ES-225TD, ES-125T/125TD, de ES-350T en de ES-140T.

Tijdljn**Hoogtepunten uit een halve eeuw ES-335**

ES-335. Halfmassieve body, palissander toets met binding, positiestippen, stopbarstaartstuk, lange slagplaat. Vroegste exemplaren hebben een toets zonder binding.

ES-355. Halfmassieve body, ebben toets zonder binding, blokmarkeringen, vibrato-staartstuk, vergulde hardware.

ES-345. Als 335, maar met gespleten parallellogramvormige positiemarkeringen, stereocircuit, Vari-tone toonschakelaar met zes standen, vergulde hardware.

Stereocircuit en Vari-tone optioneel op de ES-355.

ES-330TD. Holle body, twee P-90 elementen, trapezevormig staartstuk. Zestien frets vrijstaand van de body (niet negentien als bij ES-335). ES-330T heeft één element.

Kleine blokmarkeringen in plaats van positiestippen op ES-335 en ES-330.

Bodyvorm van alle ES'en met dubbele cutaway verandert: ronde 'Mickey Mouse' hoorns verdwijnen.

Trapezevormig staartstuk op ES-335 en ES-345.

ES-335-12. Twaalfsnarige uitvoering met aangepaste tune-o-matic brug en trapezevormig staartstuk.

Trini Lopez Standard, met Firebird-kop, gespleten ruitvormige positiemarkeringen, ruitvormige klankgaten.

Breedte topkam gaat van 42,9 naar 39,7 mm. Vernikkelde hardware wordt vervangen door verchromde.

ES-340. Halfholle body, aangepast circuit, mastervolume, master mixregelaar.

ES-320. Twee enkelspoelselementen met plastic kapjes, twee regelaars, twee schuifschakelaars op een Tele-achtige metalen paneel.

ES-325. Enkel f-gat, twee mini-humbuckers met vlakke kapjes, regelaars en uitgang op plastic paneeltje aan voorzijde.

BB King blijft zijn ES-355 'Lucille' altijd trouw

Larry Carlton, 'Mr ES-335'

Chuck Berry is een belangrijke pionier van Gibson thinlines

ES-335 50th Anniversary

De Byrdland had nog steeds een massieve sparren top en esdoorn zij- en achterkant, maar de andere modellen werden gemaakt van geperst gelamineerd esdoorn. Samen met de ondiepere body zorgde dat voor minder feedbackproblemen. Deze thinlines waren nog steeds hol en het klankkarakter was compleet anders dan de grote sustain van de solidbody. En dat was het moment waarop de ES-335 om de hoek kwam kijken.

Duchossoir citeert Ted McCarty als volgt: “De populaire massieve gitaar bewees dat er een lange sustain mogelijk was die met andere gitaartypes niet te bereiken was, maar een echt comfortabele gitaar leverde dat niet op: te zwaar, te klein. Het idee was dus om een gitaar te maken met een massief middendeel en holle vleugels. We namen een blok esdoorn en lieten dat door de hele klankkast lopen. Dat zorgde voor de sustain van een solidbody, maar met het uiterlijk van een gewone gitaar en minder massa dan wanneer de gitaar uit een massieve plank zou zijn gemaakt.”

In Tom Wheelers *American Guitars* zegt Ted McCarty: “Het was mijn idee om het blok esdoorn in het midden te leggen, maar de serie – de ES-335, ES-345 en ES-355 – was een gezamenlijk project. Om het blok esdoorn vast te kunnen lijmen voegden we sparren vulstukken toe aan de binnenkant van de gewelfde top en achterkant om de kromming op te vullen. Voordat wij er mee kwamen had ik nog nooit een halfmassieve gitaar gezien. We zochten de sustain van de solidbody, maar met minder massa. Deze gitaren waren vanaf het begin een succes.”

Hoewel het concept met een middenblok erg veel overeenkomsten vertoont met Les Pauls 'Log' is het ontwerp van de ES-335 veel verfijnder, met z'n symmetrische vorm, dubbele cutaways en de gewelfde voor- en achterkant. McCarty noemde de sparren stapels waarmee de ruimte tussen het esdoorn blok en het voor- en achterblad werd opgevuld een belangrijke ontwerpkenmerk, waar-

door de twee akoestische kamers aan weerszijden van het 'centre block' worden gescheiden. Uiteraard voorkomt de verbinding tussen voorkant, achterkant en middendeel ook het optreden van feedback.

Het was een werkelijk innovatief ontwerp – met de hals, elementen, brug en 'stud' staartstuk gemonteerd op het massieve esdoorn middendeel, net als bij een massieve elektrische gitaar. De relatief grote body (ruim 40 centimeter op het breedste punt) zorgde voor een ouderwets imago en een klein beetje van de resonantie en het akoestische volume van een hollowbody. Zittend bespeeld miste de gitaar de 'te kleine' feel van de Les Paul of de massieve Fenders.

De nieuwe bodyvorm met twee cutaways zorgde voor een ongehoord goede bereikbaarheid van alle 22 frets, net als op de Flying V en de Explorer - de 'Modernistics' die eerder in 1958 waren geïntroduceerd. Tot de komst van de ES-335 bereikte de hals aan de baskant de body vaak bij de 14e fret (hollowbody's en thinlines) of de 16e fret (Les

De ES-335 ontleed

Hoe wordt de Gibson thinline gebouwd?

Esdoorn blok

Massief esdoorn middendeel loopt van de hals tot de eindpen.

Sparren vulstukken

Het middendeel is vlak, maar de top en de achterkant zijn gewelfd. Dunne strips sparren vullen de kieren daartussen op.

Gewelfde top

Het voor- en achterblad zijn van gebogen gelamineerd esdoorn. Het donkerbruine gedeelte is het holle deel van de gitaar, tussen top en achterkant.

Zijaanzicht

Bovenaanzicht

Paul). De hals van de ES-335 bereikte de body bij de 19e fret. Zoals Gibson adverteerde: “Je kunt nu eenvoudig akkoorden pakken die je nog nooit eerder hebt gespeeld.” Technisch gezien was het niet de eerste thinline met 22 frets. Dat was de Byrdland, maar die gitaar had een kortere mensuur en door het ontwerp met 14 vrijstaande frets waren de extra frets nauwelijks bruikbaar. We kunnen stellen dat de ES-335 de eerste Gibson thinline was met 22 frets en een volledige mensuur. De goede bereikbaarheid van de hoogste frets zou een belangrijk onderdeel gaan vormen van de latere invloedrijke elektrische Gibsons: de herziene Les Paul Junior, Special en TV, de Les Paul/SG en de Firebird.

Nast deze vernieuwingen had Gibson al wat andere serieuze snuffjes verzameld die zonder twijfel bijdroegen aan het succes van de ES-335. De tuneomatic werd al gebruikt en de legendarische PAF humbucker was in het voorgaande jaar al opgedoken op verschillende modellen. Maar waar de Les Paul zo'n zes jaar ontwikkeling vergde, verscheen de ES-335 als bijna perfecte gitaar (afgezien van de brede, ronde 'Mickey Mouse' hoorns, die vanaf 1962 smaller en vlakker werden). De Les Paul sleepte zich moeizaam voort, tot het model aan het begin van de jaren '60 uit productie werd genomen, maar de ES-335 - met z'n ideale mix van oud en nieuw, archtop

en solidbody - bleef ononderbroken in productie tijdens de volgende vijftig jaar.

Kopieergedrag

Als imitatie werkelijk de eerlijkste vorm van vleierij is, dan moeten McCarty en z'n team door de jaren heen naast hun schoenen zijn gaan lopen van trots. Net als alle klassieke gitaarontwerpen was ook de ES-335 inspiratiebron voor een eindeloze stroom variaties, zowel van Gibson als van andere firma's.

De EB-2 basgitaar had dezelfde contouren, een dubbele cutaway en een centraal blok en de bas werd gelanceerd in hetzelfde jaar als de nieuwe ES-335. Gibson paste hetzelfde recept toe op de ES-355, de luxe versie van de ES-335 die later in 1958 verscheen. Dit instrument had standaard een Bigsby en blokvormige positiemarkeringen. De ES-345 verscheen in 1959, met dubbele parallelogramvormige inlays in de toets (een upgrade van de simpele positiestippen van de 335), stereobedrading en de zesstanden Vari-tone-schakelaar. Dat elektronica-circuit werd in hetzelfde jaar ook leverbaar op de 335. In 1959 bracht Gibson de ES-330 uit, die hetzelfde ontwerp had, maar zonder middenblok en met een hals die verder doorliep in de body. De EB-6 bas/bariton verscheen in 1960 in dezelfde vorm als de EB-2, maar met zes snaren.

In 1957 werd Epiphone overgenomen door Gibson. Het merk gebruikte het ontwerp van de ES-335 voor de Sheraton en Riviera (beide met een middenblok) en de holle Casino. En toen Gretsch begin jaren '60 overging van een enkele naar een dubbele cutaway, was dat een duidelijk gevolg van de ES-335. Guilds Starfire IV, Hofners Verithin? De lijst is sinds de jaren '60 uitgedroogd tot een schijnbaar eindeloze opsomming.

De ES-335 was natuurlijk niet zomaar een nieuwe gitaar. Het instrument definieerde een halfhol elektrisch concept dat niet op één stijl vast te pinnen is. Zelfs Fender ging in 1966 overstag met de Coronado en tien jaar later met de Starcaster. Geen van beide modellen kun je als klassieker bestempelen. In de jaren '70 waren er naast Yamaha en Ibanez nog talloze merken uit het Verre



ES-150

Gibsons eerste Electric Spanish uit 1936, gebruikt door Charlie Christian

ES-350T

De eerste Thinline was de ES-225 uit 1955. Dit model volgde in '56: Chuck Berry!

ES-335TD

De ES-335 debuteerde in 1958, en daarmee lagen de belangrijkste kenmerken van de klassieke thinline vast

ES-345TDN

De ES-345 kwam uit in 1959: gesplitste, parallelogramvormige positiemarkeringen, stereo, Vari-tone

ES-355TDC

Ook deze 'luxe' uitvoering komt uit 1958. Zie pagina 41 Voor een uitleg over de typeaanduiding

1977	Coilswitch toegevoegd op ES-335, op onderste hoorn.
1978	ES-347. Halfholle body, ebben toets zonder binding, grote blokmarkeringen, messing topkam, stop-staartstuk met fijnstemmers.
1979	ES-Artist. Halfholle body, geen f-gaten, ebben toets met binding, asymmetrisch geplaatste positiestippen, actief circuit, stop-staartstuk met fijnstemmers, vergulde hardware.
1980	ES-335 Pro. Positiestippen, humbuckers zonder kapjes, stopbar-staartstuk.
1981	BB King Standard. Halfholle body, geen f-gaten, Lucille op kop, positiestippen, stereocircuit, twee uitgangen aan de zijkant, stop-staartstuk met fijnstemmers. In 1981 omgedoopt tot Lucille Standard. Ook een Custom-versie.
1983	ES-335 DOT. Positiestippen, stopbar-staartstuk. Vervangt bestaande ES-335.
1986	ES-335 DOT CMT. Custom Shop model, met voor- en achterblad van getekend esdoorn.
1987	Lucille Custom heet nu BB King Lucille
1988	ES-335 Studio. Geen f-gaten, palissander toets zonder binding, humbuckers zonder kapjes.
1990	ES-347 heet nu ES-347S.
1991	ES-335 Showcase Edition. Speciale beige kleur, actieve EMG humbuckers.
1994	ES-335 DOT heet nu ES-335 Reissue.
1995	ES-335 Studio omgedoopt tot ES-Studio.
1998	ES-335 Centennial. Serienummer op staartstuk met 'T' in diamanten, gouden medaillon op achterkant kop, 'i' in Gibson heeft een diamant als puntje, vergulde hardware. Ook in 355-uitvoering.
	Custom Shop ES-335. Ook bekend als ES-335 Custom. Achterblad van getekend esdoorn, dikke hals in '59-stijl, lange slagplaat.
	ES-335 Block. Ebben toets zonder binding met kleine blokvormige positiemarkeringen.
	ES-335 Gothic. Matzwarte lak, ebben toets zonder binding, geen positiemarkeringen, ingelegde maan en sterren bij 12e fret, humbuckers zonder kapjes, zwarte hardware.



Gibsons typeaanduidingen Wat betekenen al die letters?

Goed, 'ES' staat dus voor Electric Spanish – een gitaar die op Spaanse wijze (niet-Hawaiaans, lees: niet liggend op schoot) bespeeld wordt. In de beginperiode voegde Gibson een letter toe om aan te geven dat het een thinline betrof: de ES-225T. Die enkele 'T' duidt een thinline aan met één element. ES-225TD betekent thinline met een dubbel element. Verwarrend genoeg waren sommige Gibson modellen tegelijk verkrijgbaar als thinline én als 'dikke' hollowbody. Hou je vast. De ES-125 is een dikke hollowbody zonder cutaway. De ES-125C is de versie met enkele cutaway. Beide zijn modellen met één element - de versie met twee elementen en cutaway is de ES-125CD. Dan komen we bij de thinlines aan: de ES-125T (non-cutaway, thinline, enkel element), de ES-125TD is de versie met twee elementen. Uitvoeringen met enkele cutaway waren de ES-125TC (één element) en ES-125TCD (twee elementen). Toen de Gibson Gazette in februari 1958 voor het eerst melding maakte van de ES-335 was dat met een 'T' als toevoeging, ondanks het dubbele element. De TD kwam later dat jaar. Ook werden er lettercombinaties voor verschillende kleuren gebruikt. 'N' voor naturel, 'C' voor kersen (cherry). Sunburst was de standaarduitvoering, dus daarvoor was geen aanduiding nodig. Mocht iemand je een ES-335TDN uit eind jaren '50 aanbieden, dan gaat het om de zeldzame en zeer gezochte natuurlijke uitvoering. Gelukkig schraptte het management dat in 1986 bij Gibson aantrad deze archaïsche aanduidingen, maar in vintage kringen worden ze nog steeds gebruikt. Je bent gewaarschuwd!

Oosten die meeliften op het succes van de thinline en er zijn ook tegenwoordig weinig mainstream gitaarfabrikanten die geen vergelijkbaar ontwerp of een kopie in hun catalogus hebben staan.

Wie inspireerde wie?

De ES-335 was een unieke combinatie van nieuwe kenmerken, maar het was zeker niet de eerste halfmassieve gitaar. Rickenbacker begon midden jaren '50 met het uithollen van zijn gitaren vanaf de achterkant. Er bleef een massief middendeel staan en daarop werd een achterblad gelijmd om de klankkast dicht te maken. De achterliggende gedachte had vooral te maken met gewichtsbesparing. Rickenbacker gebruikte het concept voor het eerst op de Combo's, maar het bleek het effectiefst op de Capri's die in 1958 (weer datzelfde jaar) het levenslicht zagen, gitaren die uitgroeiden tot de inmiddels klassieke 330 en 360. Danelectro gebruikte vanaf midden jaren '50 een vurenhouten frame met een behoorlijk massief middendeel. Zelfs de Gretsch Duo Jet zag eruit als een solidbody, maar was in feite een halfhol ontwerp. En er zijn ongetwijfeld veel meer voorbeelden te noemen.

De ES-335 heeft altijd een beetje in de schaduw gestaan van een gitaar als de Les Paul. Dat geldt

zelfs vandaag de dag nog, ondanks het commerciële succes, de talloze artiesten die het model roemen en de stilistische veelzijdigheid van de ES-335. Er zijn erg weinig snabbels waar je met een ES-335 – of een vergelijkbaar instrument – niet binnengelaten wordt: deze gitaar onttrekt zich aan elke associatie met een bepaald spel-niveau of stijl. De ES-335 is de keuze van blueslegendes als BB King en Eric Clapton tijdens de hoogtijdagen van Cream, maar ook van virtuozen als Larry Carlton, Lee Ritenour, Robben Ford en John McLaughlin. In de handen van Noel Gallagher – destijds nauwelijks te betitelen als een ontwikkelde gitarist – werd de grote symmetrische double-cut (in de Epiphone-vorm die ook The Beatles gebruikten) de norm binnen de britpop. De kleine klankgaten en de Fender-achtige kop van Dave Grohl's Gibson Trini Lopez Standard hebben geen enkele nadelige invloed op de elegantie van de duidelijke ES-335 bodyvorm, en de Foo Fighters zijn toch nauwelijks als jazzact te bestempelen. Yamaha heeft de f-gaten art-deco-achtig gestileerd en drie soapbar enkelspoelselementen gebruikt, maar de Troy Van Leeuwen signature is in werkelijkheid gewoon een ES-335.

Misschien is dat het geheim achter het succes van dit instrument. De ES-335 bestrijkt een heel breed gebied, met talloze verschillende muziekstijlen. Ooit was het wellicht een bluesgitaar of een instrument voor 'serieuze muzikanten', maar tegenwoordig spreekt de ES-335 vrijwel iedere gitarist uit bijna elk genre aan. Hoe de toekomst van de elektrische gitaar er ook uitziet, er bestaat geen twijfel over dat de ES-335 er deel van zal uitmaken.

Hoog tijd dus voor een toast op misschien wel de meest veelzijdige Gibson ooit. 🍷



Les Pauls 'Log' uit 1946.
Massief middendeel, holle zijanten...

2001

Andy Summers 1960 ES-335. Replica van Summers' gitaar in beperkte oplage, verouderde kersenrode lak.

2002

1959 ES-335 Dot Reissue. Custom Shop-model, positiestippen, hardware in '59-stijl. Ook leverbaar als 1963 Block.

Larry Carlton ES-335. Replica van Carltons exemplaar uit 1968. Schaller mechanieken, stopbar-staartstuk, 'Mr 335' op afdekplaatje halsstelpen.

2003

ES-333. Eigenlijk een 335 met verouderde zijdeglans lak, positiestippen, humbuckers zonder kapjes, geen slagplaat.

Tom DeLonge Signature. Halfmassieve body, bruine lak met crèmekleurige strepen in het midden, lockingmechanieken, één humbucker, één volumeregelaar.

Eric Clapton ES-335. Replica van Claptons beroemde exemplaar. Grover mechanieken, kleine blokmarkeringen, stopbar-staartstuk, verchromde/verguldde hardware. Ook bekend als 'Crossroads 335'.

BB King 80th Birthday Lucille. Gebaseerd op de BB King Lucille, maar met ingelegde '80' op kop, zwart parelmoeren lak, 'BB' gegraveerd in elementkapjes, slagplaat met kroon en handtekening.

Alvin Lee 'Big Red' ES-335. Replica van Lee's gemodificeerde exemplaar uit 1959. Grover mechanieken, kleine blokmarkeringen, humbuckers zonder kapje, enkelspoelselement in het midden, extra volumeregelaar, stop-staartstuk met fijnstemmers, stickers op body.

2005

ES-335 Satin Finish. Alle archtops zijn nu Gibson Custom, Art & Historic. Deze versie is gebaseerd op het origineel uit 1960, maar met palissander toets zonder binding en afgewerkt met zwarte of kersenrode zijdeglanslak.

2007

ES-339. Kleinere esdoorn halfholle body, twee verschillende halsprofielen, positiestippen, uitgang aan zijkant.

Alex Lifeson ES-355. Replica van de '76 ES-355 van de Rush-gitarist. Wit, Vari-tone met zes standen, bypass, lang Maestro Vibrola staartstuk, vergulde hardware.

Lee Ritenour ES-335. Replica van Ritenours gitaar. Schaller mechanieken, positiestippen, verouderde kersenrode lak.

2008

50th Anniversary ES-335. Custom Shop replica van het origineel uit 1958.